

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

„Ajutorul de iarnă“

(+) La acest loc al gazetelor noastre s'a pus, mai în toamnă, întrebarea: Dar cu aceștia ce va fi? Și ne gândeam la mulțimea sârmanilor cari așteaptă iarna fără haine, fără încălziminte, fără lemne de foc, fără hrană, fără raționalul a ceva sumulță de bani, ca să poată face și ei, cumva, față nevoilor vremii grele ce s'a abătut peste noi. Ne-am îndreptat spre nimile bune cu rugămintea să vină într'ajutorul celor lipsiți cu danile marimoase ale milostivirii creștine jertfelnice, și am lăsat să se înțeleagă că opera aceasta caritativă, în sânul Bisericii noastre, ar fi bine să fie organizată în cadrele Reuniunilor Mariane de Femei și a Agrului.

Cu data de 1 Decembrie c., Conducătorul Statului Român, d. Mareșal Antonescu, s'a adresat obștel tuturor Românilor, cu un Apel duos, cerând dela toți și dela toate, să se regăsiască în străbuna tradiție creștină de milă și ajutorare a deaproapelui. Incestează Mareșalul: „Foamea și frigul își întind nerăuflătoare florile lor în sate și orașe. Copiii de muncitori trudii stau ofliși de sărăcie, în fața părinților încremenți de nevol. Iar în satele noastre orfanii și săracii așteaptă, palizi, bunăvoința noastră creștină și datoria noastră de Români față de cei ce suferă“.

Ca să nu se rămână numai la vorbe, s'a înființat și o operă de colectare și de distribuire a ajutoarelor, numită: ajutorul de iarnă, și s'a încredințată Consiliului de Patronaj, cu îndrumarea de a se îngriji să intre în tradiția noastră românească desfășurarea unei adevărate campanii naționale de binefacere, an de an de aci încolo. Scrie Mareșalul:

„Nu este aci numai o acțiune samaritană de bunăvoință creștină și de blândețe omenească aplecată asupra nevoiei, a durerii și a frigului, ci este porunca națională a justiției care cere bogatul să înțeleagă pe cel sărac, pentru ca săracul să-l apere pe cel bogat. Această înfrățire de dreptate socială trebuie să fie înfrățită prin ajutorul pe care îl instituim și la care trebuie să contribuie toți acei cari au minte de români și suflete de creștini.“

Frumos, creștinesc și românesc este gândul care a dus la înființarea „Ajutorului de iarnă.“ — Realizarea lui va fi o faptă măreață, vrednică de vremurile de epopee națională creștină pe cari le trăim. Și nici nu ne îndoiim că așa va și fi. Din această „aplecare de bunăvoință asupra nevoiei și a durerii, a frigului și a foamei“ vrem și noi să se aleagă nu o întâmplare de milă, ci o organizare de vază națională. — Binecuvântarea Pruncului Isus să fie cu această strădanie!

Increștinarea universității

(=) Dela unire și până astăzi, universitatea românească n'a avut zi bună. Ci s'a agitat și s'a sbuciumat fără încetare. De aceea, se înțelege, nu și-a putut împlini menirea care este, se știe, de covârșitoare importanță pentru viața neamului. Strădanii laudabile n'au lipsit, nici realizări remarcabile; în total însă bilanțul e deficitar.

De aici ponoase, recriminări, învinuiri. Toate îndreptățite și foarte puține drepte; bine intenționate dar pătimase; mai totdeauna de suprafață. În realitate, despre școala noastră înaltă se pot susține cu egală tărie cele mai ciudate paradoxe: că a fost săracă și a făcut lux; a dat rezultate strălucitoare și ne-a dus la catastrofă, etc. La fel: profesorii, studenții, familia, statul, societatea pot fi prezentate, fiecare, și victime și autori ai păcătoasei anarhii. Fiindcă sunt, cu adevărat.

Tâlcul acestei aparente încălceli este simplu: universitatea își pierduse orientarea; și-a greșit drumul; era deci firesc să stârnească nemulțumiri și să provoace neliniște generală. Bunele intenții ale singuraticilor nu puteau remedia răul esențial: direcția greșită a drumului. — Mai deschis. Universitatea a crescut în tinda Bisericii, pentru că mai apoi să se lapede de Dumnezeu, să divinizeze rațiunea și să-și ia drept singură lege de conduită libertatea neîngrădită de nici o lege superioară. Pe această cale era când a ajuns la noi, la Români. Și, snobi cum suntem, am ținut să ne întrecem maeștri. Am accentuat deci, în numele „autonomiei universitare“ și a „libertății științei“, — lucruri bune în sine dar greșit înțelese și rău aplicate — caracterul raționalist, materialist, anarhic și disolvant al învățământului și vieții universitare.

Prin aceasta universitatea noastră a ajuns ea însăși un paradox: instituție păgână în viața unui neam cu suflet creștin în adâncurile lui. — Rezultatele nu puteau fi altele decât cele cunoscute.

Acum însă bat alte vânturi. Se răstoarnă veacul și în vechile așezări cutremurate se simt suflările unui alt duh. Sub bolțile vechi ale „templului Științei“ (cu literă mare!) începe a se auzi din nou, tot mai răspicat, glasul cald al credinței. Solemnitățile deschiderii noului an universitar la București și la Sibiu sunt revelatoare în această privință. În plină armonie cu directivele date de Conducătorul și de ministrii țării, rectorii, profesorii și studenții au ținut să se lapede de Satana și să afirme nevoia revenirii la vechea credință și la bunele tradiții românești. S'a cerut o universitate integral românească, deci cinstită creștină, creștinismul fiind de esența sufletului românesc.

În scrisoarea adresată rectorului universității din Bueurești, d. mareșal Antonescu vrea ca universitatea „să nu fie numai o școală a cărții, ci și una a neamului, să promoveze cultura și să întărească conștiința națională.. să aleagă și să pregătească elitele intelectuale, morale și de muncă, caracterele și conștiințele“. Având a „zidi spiritual Neamul“ — întregește d. Mihai Antonescu — universitatea trebuie să privească „în adâncurile noastre de credință și de tradiție... care a făcut în totdeauna ca lumina națională să plece din amvon de biserică și din prag de școală românească“.

Deosebit de răspicat a vorbit d. Dr. Iuliu Hațieganu, rectorul universității din Cluj-Sibiu. Constatând că, pe lângă cultivarea științei și pregătirea profesională a tineretului, universitatea are și un esențial rol educativ, d-sa arată că „educația noastră în universitate nu poate fi decât realistă și divină. Prin realistă, înțeleg națională, prin divină înțeleg creștină. Ea va tinde nu spre formarea unui supraom-supraromân, ci spre formarea românului — bun cetățean, soldat viteaz, creștin cucernic, românul încadrat în stat, în națiune și biserică...“ Iar această educație nu se poate face fără Biserică.

„O mare putere educatoare reprezintă Biserica, de aceea — continuă d. Rector — ea trebuie să trăiască intens în universitate. Universitatea s'a născut în biserică, universitatea trebuie să deschidă larg porțile sale, ca să intre biserică cu marile și Dumnezeuștile sale învățături. Școala și pedagogia Ardealului s'au dezvoltat sub influența bisericești — pedagogia noastră a fost creștină și națională. Metropoliții și clericii au fost primii noștri educatori. Universitatea Ardealului în linia tradiției trebuie să fie fortăreața inexpugnabilă a păstrării și trăirii intense a religiei noastre strămoșești — a religiei, care ne leagă de pământ și de cer.“

Religia noastră în toate timpurile a fost forța cea mai puternică de regenerare națională — universitatea nu poate trăi fără această religie. Românism și creștinism sunt două idei ce nu pot trăi decât în simbioză, fortificându-se reciproc. Dar și știința, cu care noi universitarii ne mândrim, trebuie să fie dublată de conștiință. Religia nu este, cum cred unii, ceva pentru popor — ci este primul element prin care se ridică elitele la rang de conducere.

Adevărul științific și doctrina creștină sunt două flăcări necesare pentru luminarea vieții noastre universitare și naționale. Să ne apropiem deci tot cu mai multă iubire de biserică purtând cu abnegație crucea lui Hristos — căci această cruce ne duce spre înălțimi — drept că prin sacrificiu — dar numai prin sacrificiu se renaște omul — se renaște națiunea.“

Foarte bine și foarte frumos. Ne bucurăm sincer, — nu noi, ci neamul românesc întreg — de această suflare a Spiritului adevărului în locașurile științei. Nimic nu dorim mai fierbinte, decât cuvântul trup să se facă, Biserica să intre în universitate, și adevărurile eterne ale evangheliei să fie plămăda

noului spirit universitar, care să ne dea elitele morale și intelectuale ale înălțării noastre de mâne.

Bucuria noastră însă nu este deplină. Fiindcă visul e frumos, dar realitatea e de parte de el. Dorința o constatăm, dar nu vedem nici un program practic de realizare a ei. A înoi spiritul universitar e lucru mare și greu. Trebuie luate măsuri concrete și sistematice, dacă vrem cu adevărat rezultate practice. Dacă rămâne vechiul program de studii și de viață, vechea „autonomie” și vechea „libertate” care dă voie fiecăruia să facă ce vrea, să propovăduiască dela catedră ce-i place, să predice toate trăznăile și scrințele; dacă nu „intră Biserica în universitate” prin preoți special pregătiți pentru a activa în mijlocul studenților; dacă nu se vor introduce cursuri de filozofie, de sociologie, de apologetică creștină, conferințe lămuritoare asupra atâtor probleme ale concepției de viață creștină; dacă nu va domni în toată viața universitară o atmosferă creștină, etc. etc. — bunele noastre dorinți vor rămânea și ele flori fără de roadă. Ca atâtea altele din trecut.

Și ar fi păcat de neiertat!

Cartea cu dor dorită. De prisos să mai spun că e *Sf. Scriptură*, principalul izvor scris al credinței creștine.

O și răsfoiesc, la noi Români, zi și noapte — sectarii, cari cunosc foarte bine textele scripturistice scâlciate de ai lor, pe cari ți-le torăie și cu ochii închiși. Și e de-a dreptul penibil, de atâtea ori, să ascuți pe câte unul de-ai noștri discutând cu vre-un sectar. Sfârșitul de regulă e că al nostru se dă bătut la cele dintâi lovituri, fiindcă nu cunoaște s. Scriptură. Așa însă înzadar îi va înșira habotnicului notele bisericii, deosebitele feluri de virtuți și de păcate, căci îi va răspunde că doar catehismul e făcut de popi și ei scriu în el ce voiesc, pe când Sf. Scriptură e dată de Dumnezeu și popii pe cât pot o

ascund dinaintea poporului, deoarece ea dă dreptate sectarilor.

Asta e un motiv mai mult pentru ca slujitorii sfintelor altare ale Legii celei noi să răspândească din răspuseri deocamdată Noul Testament, pe care îl avem înzestrat cu note și scos atât la Săbăoani, de Păriații Franciscani, cât și la Lugoș de Preasf. Ioan Bălan. Când vom avea și Vechiul Testament cu tăc. va trebui să i-se facă și lui propagandă întinsă.

Pline de spiritul Sf. Scripturi să fie și manualele de școală. De ex. liturgica, unde să se pună mai mult pond pe explicarea sf. slujbe, decât pe ornate, vasele sacre, cărțile bisericești. Asemenea am dori și o istorie bisericească pentru mulțimile credincioase, din care să se vadă că Noul Testament s'a intruchipat și se deplinește mereu în Biserica cea adevărată. (Pr. G. Bone).

Sf. Scaun și actualul conflict

Nu rareori poți auzi pe stradă discuții despre actualul război. Fiecare vrea să-și spună părerea sa personală în cauză, aruncând răspunderea când pe o parte când pe alta, crezând, bineînțeles, că a explicat în întregime totul și toate. Adesea ți-e dat să auzi cum e târît ca acuzat în vârtoarea acestui prăpăd, — care a ucis atâția tineri, și a smuls din brațele calde ale familiei atâția părinți, semănând în urmă-i numai jale, lacrimi și ruini, — chiar și căpetenia supremă a creștinilor, Sf. Părinte dela Roma.

Poate oare fi acuzat cu ceva Scaunul papal în actualul conflict? Răspunsul adevărat este clar: Hotărît că nu. Dimpotrivă, omenirea nu poate decât să-i fie recunoscătoare pentru partea pe care a avut-o și pentru tot ce a făcut ca să împiedece acest conflict; iar odată ce a izbucnit, pentru tot ajutorul dat celor năpăstuiți de urgia acestui măcel.

Întâiu de toate Roma prin urmașul Vărhovnicului apostolilor a arătat *adevărata cauză*

a acestui blestem dumnezeiesc, care a învrăjbit atâtea popoare: îndepărtarea omenirii dela Dumnezeu și dela evanghelia sa; lipsa de dragoste creștinească în lume, așa cum de repetate ori a spus-o Pius al XII-lea. „Evenimentele groaznice la care asistăm sunt consecința și răzburarea lepădării de Dumnezeu și a necredinței, care ca o boală tulbură și strică sufletul popoarelor”, a spus Pius al XII-lea în 25 Februarie 1940.

Prevăzând catastrofa ce va urma, odată ce prăpădul va începe, Sf. Scaun a făcut repetate *apeluri la pace*, la înțelegere, arătând chiar și *condițiile* pe care trebuie să se bazeze o atare pace, ca să fie solidă și durabilă: Dragoste creștinească între neamuri, încredere reciprocă, respectarea drepturilor la viață ale fiecărui popor și o colaborare deplină între toate neamurile, căci toți sunt fiii aceluiaș Părinte ceresc. Firește că glasul Său a răsunat în pustie și războiul s'a declanșat, trecând rând pe rând în aproape toate țările Europei.

Neputând să împiedece conflictul, Sf. Părinte a *căutat să-l îndulcească*, indemnând pe beligeranți să nu se folosească decât de mijloace de luptă cinstită, să nu ucidă pe cei nevinovați (femei, copii, bătrâni), să se poarte omenește cu prizonierii, cu populația regiunilor ocupate etc. (Radiomesagiul de Paști al lui Pius al XII). Nu numai atât, dar El însuși *vine în ajutorul celor năpăstuiți*: Ajută cu bani, cu alimente și cu îmbrăcăminte pe refugiați și pe prizonieri, prin reprezentanții săi diplomați vizitează lagărele de prizonieri din toate țările, îmbărbătând pe cei căzuți în mâni dușmane; vizitează lagărele celor internați pe motiv că fac parte din națiuni dușmane; se interesează de familia lor și comunică familiilor vești despre aceia care au avut nenorocul să fie luați prizonieri, iar acestora le transmite vești dela cei dragi, care îi așteaptă acasă. La Vatican există un serviciu special care se ocupă cu astfel de informa-

FOIȚA „UNIRII”

Apostolul muncii

Primul organizator al muncitorimii catolice

2) Belgia avea în Liège un episcop care intrupa minunat pe omul cerut de vremea frământărilor muncitorești. Era *Mgr. Doutreloux*. El, ajutat de un harnic preot, *Poittier*, conducea organizațiile muncitorești din eparhia sa.

La Roma se vorbea în vremea aceasta de înființarea unei congregații asemănătoare celei a „Conciliului”, pentru a tâlcui și interpreta problemele muncitorești din „*Rerum Novarum*”. Păr. Six frământa în minte ideea înființării unui cin călugăresc, ai cărui membri să fie muncitori, meniți a lucra alături de aceștia în fabrici și mine. Acestuia să i-se încredințeze executarea enciclicei. Ideea e dată spre judecata lumii ce o primește cu mult interes. Cere oficial episcopiei să părăsească nepăsarea și să inaugureze o metodică cucerire a muncitorimei. „Ambele idei sunt sabotate de presa C. G. T. (Congrégation Générale de Travailleurs) ce avea peste 200.000 (două sute mii) adereți numai în nordul Franței, iar superiorii tac. Bătălia e pierdută, dar lupta n'o părăsește.

Scrisoarea desnădăjduită a unui muncitor dela metalurgiile din Villemines îl mișcă. Ve-

ltelefon îl încunoștiințează de păcatele ce se săvârșesc în cabaretele din apropierea fabricilor, rugându-l să prevină în mijlocul lor, sfaturile și incurajările sale lipsindu-le.

Meditații lungi. Nopti nedormite. Suspine înecate în pieptul celui ce cunoștea lumea muncitorească. Un pelerinaj la Roma: iată ce urmează scrisorii lui Villefon. Audiența la Leon XIII îl incurajează. Iotors acasă, inaugurează o nouă tactică: „Conferințele lămuritoare”.

Caravana informativă compusă din Robert, Decoopman, Villefon, era condusă de păr. Six. Două căruțe se opreau în fiecare oraș din nordul Franței. Cărțile și alte documente erau scoase pentru a dovedi noile rânduri pe care le arătau în fața ascultătorilor. Episcopul Delamaire cheamă pe Villefon la Lille, ca să vadă ce convingeri are un muncitor. Două ore episcopul ascultă cu interesul unui elev expunerea programului Păr. Six din gura unui ucenic de-a acestuia. E cucerit din primele momente și uită că consiliul eparhial de două ore așteaptă să intre în ședință. La sfârșitul expunerii episcopul deschide ușa sfetnicilor săi, iar pe Villefon îl invită ca și în fața acestora să expună doleanțele tagmei muncitorești. După câteva zile însuși păr. Six vorbește săborului episcopesc, iar acesta consimte inaugurarea unui apostolat social în mijlocul muncitorimii.

În Huellemmes, unde e numit parohul a peste 8000 (opt mii) de muncitori, creiază o

școală de muncitori conferențieri. Peste săptămână studiau, iar prima și a treia vinere era consacrată oratoriei. Un muncitor conferențier liber înaintea fraților săi. Nu se mulțumește cu aceasta. Conferențierii trebuiau să știe să răspundă replicii adversarului. Conferințele în contradictoriu le inaugurează în curând. Când după un an au ieșit în public, adversarii au fost desarmați la primele replici. Pelerinaje la N. D. de Paris și Sacre Coeur, procesiuni disciplinate în toate orașele Franței, și asistența concepută în duhul carității creștine, câștigau aderenți între cei buni, impunau respect adversarilor și întăreau pe cei neîncredzători. Așa zile se deschid operii păr. Six când lumea e chemată în hora războiului mondial. Nordul e ocupat în primele luni. Von Bulow și Foch își măsurau puterile pe linia frontierei.

Războiul s'a sfârșit. Nordul: oameni și așezări, erau în ruină materială și spirituală deopotrivă. C. G. T. își recrutase în tranșee pe toți nemulțumiții soartei. Sindicatele sale înfloreau pretutindenea. Cele creștine își așteptau organizatorul. Cine putea să le dea o viață nouă, dacă nu cel ce le întemeiase înainte de războiu? Înțelegând acest lucru, episcopia de Lille îl numește director al operelor sociale din întreaga dieceză. Într'un modest cartier din Lille își instalează școala, de unde vor pleca purtătorii înoirilor creștinești. Toate trebuiau începute din nou, și nu era lucru ușor. În mai puțin de trei luni, iau naștere

ni de război, care s'a dovedit de cel mai folos.

În ce privește actualul conflict cu *Rusia sovietică*, Sf. Scaun demult și-a spus cuvântul când a condamnat bolșevismul ateu, care învâna eliminarea lui Dumnezeu din această lume. Mai mult nu se putea spune, căci tot era de spus, s'a spus la vremea sa. Nu poate pretinde ca Sf. Scaun să condamne cutare sau cutare națiune beligerantă și să probeze pe cealaltă: Căci mai întâi de toate numai istoria de mâne va putea judeca parțial pe responsabili acestui măcel universal; apoi Sf. Scaun condamnă — când e vorba de condamnat — sistemul social și religios al unei națiuni când această națiune încalcă drepturile sfinte ale Bisericii și ale conștiințelor și nu politica pe care o face cutare națiune. Pentru Biserică importă mai mult faptul dacă individul e liber să-și îndeplinească datorițele sale sufletești în fața lui Dumnezeu sau nu, decât dacă nu e împiedecat de a aduce slava cuvenită Stăpânitorului lumii așa cum o vrea El, fără să fie împiedecat de cezaropapismul statal sau nu? Dacă drepturile sufletești ale individului nu sunt stingherite, atunci indiferent de regimul politic după care se conduce o țară, Biserica poate să se declare contra ei.

Să înceteze deci șoaptele răuvoitorilor să tacă gurile păcătoșilor, pentru că Scaunul lui Dumnezeu așa cum și-a făcut datoria până acum, o va face și în viitor, apărând pe cei slabi și apăsarea celor mai tari, căci toți indivizii toate neamurile au drept la viață, indiferent de sângele ce le curge în vine!

Dr. Ioan Vesa

„Continuitatea daco-romană în Carpații meridionali”. Revista „Bibliografia fascista” — informează agenția „Rador” — publică un admirabil articol al d-lui Guido Landra intitulat: „Continuitatea daco-romană în Carpații meridionali”, în care autorul sub-

liniază puternicul caracter românesc și latin al populației transilvănene, „considerată ca centru de iradiatione și de viață al poporului român, care în această regiune s'a conservat mai curat decât oriunde”.

În continuare, autorul articolului vorbește despre călătoria sa prin Transilvania, despre care scrie: „În această călătorie am constatat astfel că România păstrează în inima munților ei un popor sănătos și puternic, care constituie o adevărată minune istorică”.

D. Guido Landra accentuează apoi latinitatea populației Transilvaniei, credincioasă vechilor tradiții ale Romei, punând în lumină identitatea de tip fizic și de obiceiuri, dintre Români și Italieni. „Acei care susțin teze contrarii continuității daco-romane în România, comit un fals evident, nu numai din punct de vedere istoric, ci și din punct de vedere antropologic.”

D. Landra vorbește apoi despre moți, constatând identitatea de grup de sânge între această populație a munților Apuseni și grupul italic, „semn evident că în inima Transilvaniei există adevăratul centru de origină al poporului român și că acolo poporul român s'a conservat mai curat și mai puternic”. Apoi d. Landra scrie, încheindu-și articolul:

„Este sigur că victoria Axei va dicta Europei o pace dreaptă, în care factorul rasial va avea o fundamentală importanță. Prin aplicarea acestor principii România va eși fără îndoială mai puternică și mai compactă decât era în trecut, fiindcă ea n'are decât de câștigat din aplicarea riguroasă a principiilor rasiale.”

„Odată recucerite teritoriile care i-au fost luate pe nedrept, ea își va putea relua evoluția naturală în baza tradițiilor, care sunt încă vii în rândurile poporului din munți și din păduri. Iar mitul etern al Romei va reînvia încă odată, în întreg teritoriul acelei Dacii a lui Traian și Decebal, mit care poporul român l-a conservat cu religiozitate”.

Planul dela Blaj

Pentru eșirea din criză a școlii

Expunerea de motive

Ne-a cutremurat ființa recunoașterea în mod oficial că școala, atât primara cât și secundara (probabil și universitara) se găsește azi în criză și poate cădea.

Am înțeles și cauzele pentru care școala a căzut în boala sa. A stărui într-o subțire cultură generală și de specialitate, la capătul căreia nu s'a arătat *pătura producătoare* și nici cel puțin urmele fanariotismului nu au fost total stărpite.

Cultura formală, de subtilități, pe care am subț-o în grabă și cu lăcomie, nu ne-a dat răgaz să ne ocupăm de factorul om, de calitățile și defectele lui. Astfel, dintr-o eroare de orientare, ne-am însușit o cultură, care cel puțin pentru vremea noastră, e falsă cultură.

Pedagogia românească n'a urmărit încercări practice, pentru că acum, în ora critică a școlii, să ne ofere planul sigur de creație și refacere.

Planul dela Blaj, isvorit dintr-o modestă experiență, mai mult tolerată decât simpatizată, ar putea fi transformat într-o idee forță, care să ducă școala la realizări.

Noua orientare

Planul dela Blaj se lăpădă de efemera cultură generală și de specialitate și fixează drept scop al școlii: *cultura aptitudinilor*, adică a acelor calități ereditare pentru care i-s'a dat viața fiecărui om.

Noul program

Planul prevede lăpădarea de materii pe specialități și împărțirea cunoștințelor la trebuințele vieții, după ce au fost culse mai întâi din mediul natural și social.

Noua metodă

Noua metodă e cercetarea personală și reflecșiunea în comun. Amândouă sunt comu-

școlile școlare de conferențieri și misionari muncitori în Lille, Roubaix, Tourcoing, Hellmes, și altele noi în Halluin și Loos. Ele erau părintelui Six primii colaboratori.

Lucrarea socială a păr. Six nu se poate compara cu cea dinainte de război. Proporțiile se prevăd a fi gigantice. Trăinicia ei e garantată de un element nou: preoții. Pentru că se înființează două școli de îndrumare muncitorească la Lille și la Tourcoing. Specializați în această școală, și întorși în parohiile lor, ei înființează noi școli, în care enciclica *Rerum Novarum* era carte de căpătâiu. Pe patru ori pe an militanții sosesc la Lille pentru a petrece o zi în rugăciune, iar în alta raportează fidel și fără înconjur rezultatele obținute. Din raporturi ajung să cunoască că adversarul cel mai temut al sindicatelor creștine: e tot C. G. T., care dispune de mari voioare bănești. Buni propagandiști avea asociația comunistă, dar nu se puteau compara cu conferențierii pregătiți în noua școală, la care predau lecții cei mai aleși fii ai Franței. Episcopii și profesorii universitari coboară în mijlocul orașelor, împărțind prețioase cunoștințe.

Școlile de conferențieri sunt din ce în ce mai populate, numărul lor trecând de o sută bărbați și femei în 1922. Curății în baia de păcat a pocăinței, pentru prima dată scriau despre munca ce poți să o oferi lui Dumnezeu, precum și de obligația morală de a mântui *mediul prin mediu*.

Muncitorii doreau însă ceva mai mult: doreau ca timpul de adâncire al evangheliei și de inițiere în enciclicile papale să fie mai lung decât până acuma. Minte veșnic iscoditoare a Păr. Six concepe atunci prima școală normală muncitorească, cu o durată de șase luni. Cursurile le deschide în Lille, unde profesori emerți, în fiecare sâmbătă propun apologetica și „*Rerum Novarum*” înaintea muncitorilor. Colaboratori are pe conducătorii muncitorimii catolice de ieri: Duthoit, Danell, și Tiberghien. Profesorii și elevii iau masa împreună, se plimbă și discută în recreație suflet la suflet, înfrățindu-se în același gând. Experiența stărnește admirația întregii Franțe. Parisul, Lyonul, Rennes, și mai apoi Strasbourgul, și ele își deschid școli normale muncitorești. Absolvenții acestei școli devin secretarii sindicatelor muncitorești. Sindicatele conduse de muncitori iau un avânt ce uimește și pe cei ce au rămas încă neîncrezători. Rodele băncilor, cooperativelor și asigurărilor sociale se văzură repede. În 1937 asigurării erau în număr de 250.000 (două sute cincizeci de mii) iar capitalul trecea de 200.000 (două sute mii) franci (J. Lamoot. op. cit. Pag. 335).

Universitatea internațională de studii sociale din Malines, cunoscând creștineștile așezăminte obștești din nordul Franței, cere păr. Six să-i facă și ei câteva cursuri. Va merge an de an, până când se va retrage la Cassel, pentru ca să tâlcuiască și aici evan-

ghelia muncii. În timpul acesta universitatea alcătuește renumitul Cod social dela Malines. „Puțini știu că în mare parte părintele Six l-a alcătuit”. (J. Lamoot op. cit. Pag. 339).

Cine ar crede că în fața acestor realizări ar mai exista oameni cari să-l atace? Și totuși, insinuările nu lipsesc. Consorțiul textil din Roubaix-Tourcoing adună acuze din vremea când se infiripau syndicatele cu șfială dar bună credință. Eugen Marthon președ. Consorțiului, și o delegație de naționaliști 150 %, dela „Acțiunea franceză” alui Charles Maurras, sosesc la Roma, unde depun dosarele acuzatoare. Ce cuprind acestea? Două acuze: Sindicatele au participat la grevele din 1920. Creștinii au adoptat tactica C. G. T-ului, formând syndicate separate pentru muncitori și separate pentru patroni, rupând echilibrul social din alte vremuri. Prin toate voiau să micșoreze însemnătatea așezărilor sociale creștinești. Dincolo de aceste ziduri pulsau unison mii de inimi, încălzite în nenumăratele școli de îndrumare socială, pelegrinaje și exerciții spirituale. Roma examinează chestiunea șase ani de zile. Delegații Romei descind în Roubaix, ascultă și anchetează punctele de acuză. Sentința se dă în 1929. Pedepșiți nu sunt. Intre patroni și muncitori se stabilește o punte de legătură: comisiunile mixte, cari lună de lună vor examina doleanțele și nevoile muncitorești. — Păr. Six e promovată canonic.

O ultimă încercare de acuză afirmă că

